

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Cdo/115/2021
Identifikačné číslo spisu: 7118210669
Dátum vydania rozhodnutia: 27.10.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Ján Šikuta
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:7118210669.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne W. Y., bývajúcej v M., V. XX, zastúpenej JUDr. Zuzanou Kolárikovou, advokátkou so sídlom v Košiciach, Stará Prešovská 10, proti žalovanému U. Y., bývajúcemu v M., V. XX, o zrušenie práva spoločného bývania nájmu bytu, vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 42 C 58/2018, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo 16. septembra 2020 sp. zn. 3 Co 194/2019, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a.

II. Žalovanému sa náhrada trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Žalobkyňa sa podanou žalobou doručenu súdu dňa 20. septembra 2018 domáhala zrušenia práva spoločného nájmu bytu a určenia, že byt bude ako nájomca užívať žalobkyňa, pričom žalovaný je povinný sa vysťahovať z bytu v lehote 15 dní po zabezpečení náhradného ubytovania.

2. Okresný súd Košice I (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 27. júna 2019 č. k. 42 C 58/2018 - 180 zrušil právo spoločného nájmu bytu č. X, nachádzajúceho sa v bloku XXXC, vchod č. X na X. poschodí na V. XX v M. o výmere 63,31 m², ktorý pozostáva z troch izieb, kuchyne a príslušenstva. Výrokom druhým zároveň určil za výlučného nájomcu a člena Územného bytového družstva M. - Ť. so sídlom V.Z. XX v M., žalovaného. Tretím výrokom určil, že žalobkyňa je povinná predmetný byt vypratať do 30 dní odo dňa zabezpečenia náhradného bytu žalovaným. Žalovanému nárok na náhradu trov konania nepriznal.

2.1. Súd prvej inštancie zistený skutkový stav posúdil najmä na základe ustanovení § 685 ods. 1, § 700 ods. 3, § 703 ods. 1, 2, § 705 ods. 1, 2, 3, § 712a ods. 8 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“). Prihliadal tiež na stanovisko prenajímateľa bytu (o tom, aby ostal byt tej strane sporu, ktorá bude finančne schopná uhrádzať mesačné nájomné za byt) a zistil, že majetkové pomery, ekonomická situácia strán sporu je porovnateľná. Súd mal na zreteli záujem maloletého dieťaťa, ktoré sa vyjadrilo na pojednávaní, že chce bývať s otcom. Súd považoval zrušenie spoločného nájmu bytu za riešenie situácie v ktorej žijú strany sporu a maloletý, resp. deti strán sporu a preto vo veci rozhodol tak, že zrušil právo

spoločného nájmu bytu. Pri rozhodovaní o výlučnom nájomcovi bytu a členovi družstva vychádzal súd tiež zo skutočnosti, že v súčasnosti tento byt obývajú, resp. užívajú žalobkyňa aj žalovaný, ktorí obaja na polovicu platia nájomné, ako aj úhrady za služby spojených s užívaním predmetného bytu a maloleté dieťa pochádzajúce z manželstva strán sporu bolo na čas po rozvoze manželstva zverené do osobnej starostlivosti otca - žalovaného. V byte na M. ulici (u svojej starej mamy) sa maloletý zdržiava dočasne z dôvodu, že s matkou bývať odmieta. Stará mama považuje bývanie maloletého u nej za dočasné riešenie. Súd mal na zreteli, aby sa maloleté dieťa, hoci je aj vo veku blízkom veku dospelého, nedostalo v dôsledku zrušenia spoločného nájmu bytu do ťažko riešiteľnej bytovej tiesne. Vychádzajúc z opísaných úvah súd určil za výlučného nájomcu a člena družstva žalovaného, pričom súd prihliadol na zverenie maloletého dieťaťa neodkladným opatrením do osobnej starostlivosti otca, názor skoro plnoletého syna a stanovisko kolíznej opatrovníčky ako svedkyne.

3. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie rozsudkom zo 16. septembra 2020 sp. zn. 3 Co 194/2019 (č. l. 211) potvrdil.

3.1. Odvolací súd ku skutočnostiam uvádzaným žalobkyňou v odvolaní uvádza, že tieto nie sú spôsobilé spochybníť správnosť záveru, ku ktorému dospel súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí. Pokiaľ išlo o žalobkyňou uplatnený odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h/ Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), odvolací súd uvádza, že z obsahu odvolania nevyplýva, v čom vidí nesprávnosť právneho posúdenia veci súdom prvej inštancie, a teda v akom rozsahu považuje aplikáciu právnych predpisov súdom prvej inštancie za nesprávnu. Odvolací súd mal teda za to, že súd prvej inštancie rozhodol správne o zrušení práva spoločného nájmu bytu a prihliadajúc na relevantné dôvody správne určil žalovaného za výlučného nájomcu bytu a člena družstva a správne rozhodol aj o bytovej náhrade pre žalobkyňu. Z uvedených dôvodov odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny, a to v zmysle § 387 ods. 1 CSP.

3.2. Odvolací súd výrokom II. rozhodol, že žalobkyňa nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania a žalovanému sa ich náhrada nepriznáva.

4. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa, prípustnosť ktorého odvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP (č. l. 231 p. v.), konkrétne, že uznesenie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a že odvolací súd nedostatočne a nepresvedčivo odôvodnil svoje rozhodnutie. Dovolateľka preto žiadala, aby dovolací súd rozhodol v zmysle ustanovenia § 449 ods. 1 CSP a zrušil tak rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4.1. Žalobkyňa vo svojom dovolaní uviedla, že súdy oboch inštancií nesprávne vyhodnotili výpoveď svedka (maloletého syna žalobkyne a žalovaného) v otázke bývania, či chce žiť s otcom, alebo babkou. Dovolateľka mala za to, že jej syn sa jasne vyjadril, že sa mu dobre býva u babky a chce tam ostať a že sa nemá záujem presťahovať do bytu k otcovi, resp. k žalovanému.

4.2. Podporne tiež uviedla, že žalovaný nie je schopný mesačne uhrádzať platby k bytu, ktorý je predmetom tohto sporu, pričom uviedla mesačný príjem žalovaného, ako aj výšku mesačnej splátky pôžičky a mesačné platby za byt. Vyčísliła teda konečnú sumu, ktorá mu ostáva na živobytie pre neho ako aj pre ich syna. Na základe toho poznamenala, že jediná ona sama, žalobkyňa, je tou osobou, ktorej ekonomická situácia umožní platiť nájom predmetného bytu, tak ako to vo svojom stanovisku vyjadril sám prenajímateľ, ako požiadavku.

5. K dovolaniu žalobkyne podal žalovaný svoje vyjadrenie (č. l. 268), v ktorom uviedol, že so synom má dobré vzťahy, vzorne sa o neho stará a dočasne býva u svojej babky, kým prerobí byt, ktorý je predmetom tohto sporu. Poukázal tiež na to, že žalobkyňa si neplní svoju vyživovaciu povinnosť k synovi, resp. len z časti. Tiež uviedol, že dokonca žalobkyňa zabezpečil náhradné bývanie, ktoré však rázne odmietla. Navrhoval, aby dovolací súd zamietol dovolanie žalobkyne.

6. Na vyjadrenie žalovaného reagovala žalobkyňa svojím vyjadrením (č. l. 279), táto zotrvala na svojej argumentácii vyplývajúcej z jej dovolania.

7. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427

ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

8. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

9. Žalobkyňa vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania konkrétne z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. V dovolaní uviedla, že odvolací súd nedostatočne a nepresvedčivo odôvodnil svoje rozhodnutie, čím dovolateľka mohla mať na mysli ustanovenie § 420 písm. f/ CSP z čoho tiež mohla prípadne vyvodzovať prípustnosť svojho dovolania.

10. Podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

11. Otázkou relevantnou podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). V prípade dovolania podaného v zmysle tohto ustanovenia je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, o ktorú z možností uvedených v ustanoveniach § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania (1 Cdo 126/2017, 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 132/2017, 4 Cdo 207/2017, 7 Cdo 20/2017, 8 Cdo 221/2017).

12. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický odklon jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. Najvyšší súd k tomu v rozhodnutí, sp. zn. 3 Cdo 6/2017 (podobne tiež napríklad v rozhodnutiach 4 Cdo 95/2017 a 7 Cdo 140/2017) uviedol, že „v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená“.

12.1. V dovolaní, prípustnosť, ktorého je vyvodzovaná z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP (presne tak, ako tomu je v danom prípade), musí dovolateľ špecifikovať ním tvrdený odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu bližšou konkretizáciou rozhodnutia (rozhodnutí) dovolacieho súdu, ktoré napĺňa pojem ustálená prax dovolacieho súdu (R 83/2018). Sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Pokiaľ dovolateľ v dovolaní neoznačí ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa podľa jeho názoru odvolací súd odklonil, a nešpecifikuje právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil, a ani neuvedie ako mala byť táto právna otázka správne riešená, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť len na domnienkach o tom, ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie dovolacieho súdu mal dovolateľ na mysli; v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo minúť zákonom určený cieľ a mohlo by viesť k procesne neprípustnému bezbrehému dovolaciemu prieskumu priečiacemu sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a

dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 písm. a/ CSP (porovnaj tiež Števíček M., Ficová S., Baricová J., Mešárkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., *Civilný sporový poriadok, Komentár*, Praha: C. H. BECK 2016, str. 1382).

12.2. Bez konkretizovania podstaty odklonu odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým nahrádzať aktivitu dovolateľa, resp. advokáta, ktorý spísal dovolanie a zastupuje dovolateľa (2 Cdo 167/2017, 3 Cdo 235/2016, 5 Cdo 13/2018, 7 Cdo 114/2018, 8 Cdo 78/2017).

12.3. Dovolateľka v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP uviedla, že súdy oboch inšancií nesprávne vyhodnotili výpoveď svedka (maloletého syna žalobkyne a žalovaného), pričom poukázala aj na nepriaznivú finančnú situáciu žalovaného. V závere dovolania uviedla, že dovolanie je opodstatnené a odvolací súd nedostatočne a nepresvedčivo odôvodnil svoje rozhodnutie. V dovolaní však vyššie uvedeným spôsobom nešpecifikovala, ktorá konkrétna, z hľadiska tohto sporu je relevantná právna otázka, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, taktiež neoznačila ani jedno relevantné rozhodnutie v kontexte riešenej veci dovolacieho súdu, ktoré by v zmysle právnych záverov najvyššieho súdu vyjadrených v judikáte R 71/2018 bolo možné zaradiť do pojmu ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP). Samotná polemika dovolateľky s právnymi závermi odvolacieho súdu, eventuálne spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd rozhodol, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Dovolací súd opäť pripomína, že nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach alebo predpokladoch o tom, ktorú právnu otázku mala dovolateľka na mysli.

12.4. Na základe vyššie uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že v tejto časti prípustnosť dovolania žalobkyne z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP nevyplýva.

13. Dovolací súd cíti za potrebné vyjadriť sa aj k žalobkyňou uvádzaným námietkam v dovolaní, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nedostatočné a nepresvedčivé (i keď dovolateľka tieto tvrdenia žiadnym spôsobom neargumentovala, nerozvila, len ich stroho uviedla v jednej vete), a uvádza nasledovné.

13.1. V odôvodnení napadnutého rozsudku odvolací súd uviedol ustanovenia, ktoré aplikoval, (a ktoré aplikoval súd prvej inštancie, s ktorými sa odvolací súd stotožnil) a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Rozhodnutie súdu prvej inštancie považoval za vecne správne (§ 387 ods. 1 CSP), s jeho odôvodnením sa v celom rozsahu stotožnil. Rozhodnutia oboch súdov nižšej inštancie dovolací súd vyhodnotil v ich vzájomnej súvislosti a nadväznosti, pričom dospel k záveru, že odvolací súd rozhodujúci o opravnom prostriedku žalobkyne sa dostatočne a preskúmateľne vysporiadal s jej argumentáciou obsiahnutou v odvolaní. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje konkrétne na body 19. a nasl. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, v ktorých odvolací súd dostatočným a preskúmateľným spôsobom odôvodnil, čo ho viedlo k záveru o tom, že rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správne. Odvolací súd vo svojom odôvodnení žalobkyne, okrem iného, spresnil, kedy sú dané odvolacie dôvody uvedené v ustanovení § 365 ods. 1 písm. f/ a § 365 ods. 1 písm. h/ CSP (bod 20. a 21. napadnutého rozhodnutia). Uviedol tiež prečo nemožno súhlasiť s jej názorom, že súd nesprávne posúdil výpoveď svedka, resp. maloletého syna, v otázke, či tento pre/neprejavil záujem žiť s otcom (so žalovaným), a to konkrétne v bode 22. napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, kde podrobným popisom uviedol, čo mal súd z vykonaného dokazovania za preukázané, a z čoho konkrétne vychádzal pri rozhodovaní. Vychádzal najmä z výpovede maloletého syna strán sporu, ktorý je vekom blížiaci sa k plnoletosti, v ktorej uviedol, že chce ostať bývať u starej mamy s otcom a nechce sa vrátiť k matke, ako aj vychádzal z vyjadrení kolízneho opatrovníka, ktorý potvrdil, že maloletý chce ostať v starostlivosti otca, čo následne aj súdu odporučil (zverenie syna do starostlivosti otca/žalovaného). Odvolací súd mal vyššie potvrdené aj z listu, ktorý písal sám maloletý. Pokiaľ išlo o uplatnený odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h/ CSP, ktorý žalobkyňa uplatnila v rámci odvolania, odvolací súd uviedol, že žalobkyňa neuviedla a z obsahu jej odvolania nevyplýva, v čom videla nesprávnosť právneho posúdenia súdu prvej inštancie a nevedel a nemohol dedukovať, v akom rozsahu považuje aplikáciu právnych predpisov súdom prvej inštancie za nesprávnu (bod 23. napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu).

13.2. Dovolací súd radšej z opatrnosti vychádza z obsahu dovolania žalobkyne (i keď len z jednej vety - č. l. 232 p. v. odsek druhý, prvá veta), a preto považuje dovolateľkyňu námietku nedostatočného a

nepresvedčivého rozhodnutia odvolacieho súdu za námietku v zmysle § 420 písm. f/ CSP, a preto na základe vyššie uvedeného navyše konštatuje, že za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, IV. ÚS 324/2011) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania (strán sporu) vrátane ich dôvodov a námietok. Samotné odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (IV. ÚS 112/05, IV. ÚS 324/2011).

13.3. Z týchto dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že ani v tejto časti prípustnosť dovolania žalobkyne z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nevyplýva.

14. Z vyššie uvedených dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie podané žalobkyňou podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nie je prípustné, preto ho odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP a podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP z dôvodu, že nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi a zároveň pre nálezité nevymedzenie dovolacieho dôvodu podľa § 431 až § 435 CSP, ho odmietol podľa § 447 písm. f/ CSP.

15. Najvyšší súd rozhodnutie o trovách dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

16. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.